

Tuberkulos är fortfarande en vanlig sjukdom i många delar av världen. Tuberkulosförekomsten i ett land är tydligt kopplad till landets materiella utvecklingsnivå. Bristande hygien, trångboddhet och undernäring befrämjar sjukdomen.

I Sverige är det dock en ovanlig sjukdom med ca 5 fall/100 000 invånare och år. Flertalet av patienterna är uppväxta i länder med en högre tbc förekomst än hos oss. Av de som smittas är det bara ca 10 % som insjuknar om man har ett normalt immunförsvar. Tidigare skulle personal inom sjukvård och omsorg erbjudas vaccination men detta är borttaget sedan 2007 då Socialstyrelsen kom med nya rekommendationer. I dag rekommenderas vaccination bara till personal som arbetar på infektions-, lungavdelning eller med obduktioner.

Orsakande mikroorganism

Tuberkulos orsakas av bakterien *Mycobacterium tuberculosis*. Denna växer mycket långsamt, vilket gör att insjuknandet kommer långsamt. Bakterierna kan leva kvar i människokroppen under lång tid utan att man har några symtom, men då är man ej heller smittsam för andra.

Smittvägar/smittspridning

Tuberkulos överförs vanligen genom att man andas in bakterierna. Vanligen krävs upprepad exposition från en sjuk patient för att smittöverförings skall kunna ske.

Symtom/komplikationer/behandling/diagnostik

Tbc kan drabba alla kroppens organ men det är bara tbc i lungorna som kan spridas till andra. Vid symtom med långvarig hosta, ev. nattliga svettningar och viktnedgång, bör man söka vård. I utredningen ingår oftast lungröntgen, specifika tb-odlingar och tuberkulintest.

Normalt behandlas tuberkulosen med läkemedel under 6 månader. Om man skött sin medicinerings är risken för återinsjuknande mycket liten. I allmänhet behöver man bara vara sjukskriven under en kortare period, och under behandlingstiden kan de flesta leva normalt.

Åtgärder vid inträffade fall/utbrott

Vid smittsam tuberkulos utföres alltid en s.k. miljöundersökning. Det innebär att patientens familj och eventuellt andra närkontakter kallas för undersökning. Då tuberkulos har en låg smittsamhet räcker, i normalfallet, kontroll av de som bor i samma hushåll.

Vårdpersonal

Sjukvårdspersonal liksom annan personal inom omsorg löper ingen ökad risk att insjukna i tuberkulos jämfört med övriga befolkningen. Problemet i dag är snarast att sjukdomen är så ovanlig att den missas. Vid långvariga symtom från lungor bör man ha tuberkulos med som en av differentialdiagnoserna.

Smittskyddsenheten, Landstinget Kronoberg

Växjö kommun
Enhetschef:

MULTIRESISTENTA BAKTERIER– kontroll vid nyanställning, vikariat, praktik mm

Faktura adress:

Personnummer

Referensnummer:

Namn

Kontrollen avser att förhindra spridning av multiresistenta bakterier (MRB) i svensk sjukvård.

Kontrollen gäller all personal som deltar i vårdtagarnära arbete, inkl tandvårdspersonal, vårdstuderande, korttidsanställda samt gästande vårdpersonal som kommer att delta i vårdtagarnära arbete.

Kontrollen gäller ej vid studiebesök där individen endast är passiv åskådare.

Frågorna nedan besvaras inför nyanställning, vikariatanställning, annan form av tjänstgöring (exempelvis via bemanningsföretag), praktik, studiebesök mm.

1. Har du under de senaste 6 månaderna deltagit i vårdarbete **utanför Sverige**?

Nej

Ja, se nedan "Kontrollodling"

2. Har du under de senaste 6 månaderna deltagit i vårdarbete **i Sverige** där spridning av multiresistenta bakterier (exempelvis MRSA) förekommit?

Nej

Ja, se nedan "Kontrollodling"

3. Har du under de senaste 6 månaderna vårdats/behandlats/undersökts på vårdinrättning **utanför Sverige**?

Nej

Ja, se nedan "Kontrollodling"

4. Har du under de senaste 6 månaderna vårdats/behandlats/undersökts **i Sverige** där spridning av multiresistenta bakterier (exempelvis MRSA) förekommit?

Nej

Ja, se nedan "Kontrollodling"

5. Har du närbkontakt med MRSA-bärare, t. ex medlem i det egna hushållet/familjen?

Nej

Ja, se nedan "Kontrollodling"

Kontrollodling

Har du svarat **Ja** på någon av frågorna ska kontrollodling avseende MRB enligt lokal anvisning göras. Proverna tas som pinnprov (vanlig odling) i näsa, svalg och perineum (alt i ljumsken) samt från sår och eksem. Du ska inte själv ta proverna. Vänd dig till din chef/arbetsledare. Mer information finns på <http://www.ltkronoberg.se/vardhygien>.

- Personal med individberoende riskfaktorer (sår, eksem eller annan hudlesion, främmande material som penetrerar hud eller slemhinna såsom irritation runt piercing/örhänge, stomi, dränage) ska inte delta i vårdtagarnära arbete i väntan på provsvar.
- Personal utan individberoende riskfaktor får arbeta i vårdtagarnära arbete i väntan på provsvar.

Positiv kontrollodling påverkar ej anställningen men kan påverka arbetsuppgifterna.

För att begränsa risken för vårdrelaterad infektion enligt Socialstyrelsens föreskrift Basal hygien inom hälso- och sjukvård ska bl a:

- kortärmad arbetsdräkt, som byts dagligen eller oftare v b, bäras i patientnära arbete
- händer och underarmar vara fria från armbandsur och smycken
- händerna desinfekteras omedelbart före och efter varje direktkontakt med patient

Vid tveksamhet kontakta MAS eller Vårdhygien: telefon 0470-58 75 51/58 75 34

Signatur

Datum

Signatur